

Crna Gora

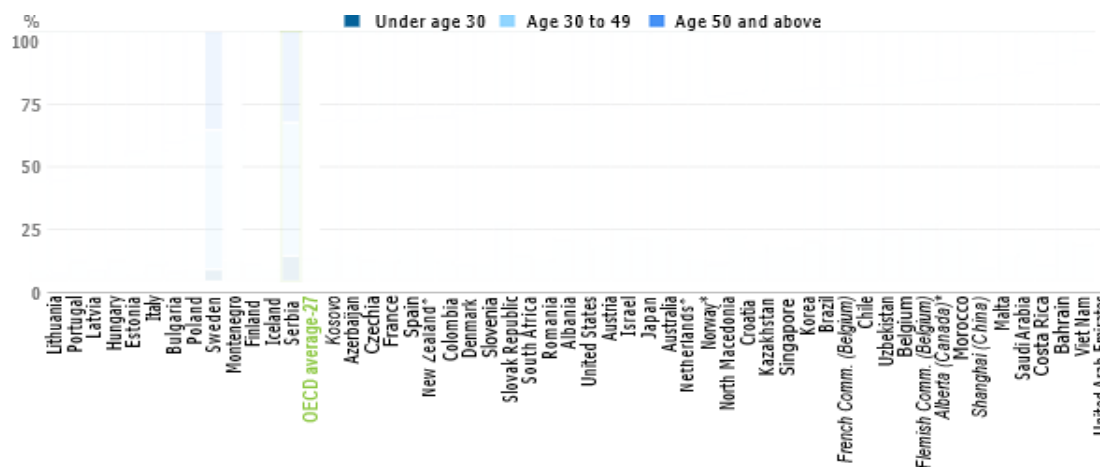
OECD-ovo Međunarodno istraživanje o poučavanju i učenju (TALIS) je najveće međunarodno istraživanje nastavnika i direktora škola. Prikupljanjem međunarodno uporedivih informacija, ono obezbjeđuje da se njihovi glasovi uzmu u obzir prilikom kreiranja obrazovnih politika.

TALIS se oslanja isključivo na samoprocjene, koje odražavaju percepcije ispitanika, ali mogu biti oblikovane društvenim i kulturnim kontekstom. Zbog toga se poređenja između zemalja moraju tumačiti sa oprezom.

Ova bilješka prikazuje nalaze zasnovane na odgovorima prikupljenim 2024. godine od nastavnika i direktora srednjih škola. Komentarišu se samo statistički značajne razlike ili promjene.

Pozadina nastavnika

Grafikon 1. Starost nastavnika

Napomena: Procjene treba tumačiti sa oprezom zbog većeg rizika od pristrasnosti usled neodaziva.

Izvor: OECD, TALIS 2024 Baza podataka, Tabela 1.3.

Starost

U Crnoj Gori, nastavnici u proseku imaju 47 godina, što je više od prosečne starosti nastavnika u zemljama i teritorijama OECD-a za koje su dostupni podaci (u daljem tekstu: „prosek OECD-a“).

(45 godina). Nadalje, 39% nastavnika ima 50 i više godina (više nego prosjek OECD-a: 37%), dok 5% nastavnika ima manje od 30 godina (manje nego prosjek OECD-a: 10%).

Pol

- 71% nastavnika su žene (slično prosjeku OECD-a: 70%).

Iskustvo

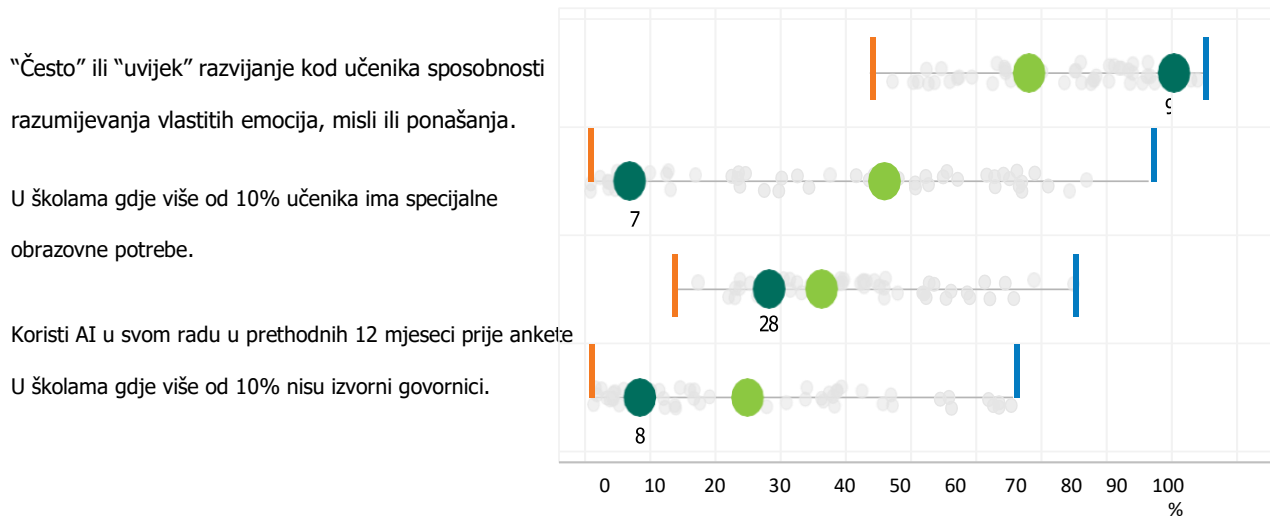
- 48% nastavnika ima radno iskustvo izvan nastavnčkog posla (manje nego prosjek OECD-a: 57%). Udio nastavnika koji su u drugoj karijeri (oni sa najmanje deset godina radnog iskustva u ne-obrazovnim zanimanjima i za koje nastava nije bila prvi izbor karijere) je 4% (manje nego prosjek OECD-a: 8%)

Nastava u današnjem svijetu

Grafikon 2. Nastava danas

Procenat nastavnika nižih razreda srednjih škola

○ ● Crna Gora ● Prosjek OECD ● Obrazovni sistemi | Najniža vrijednost | Najviša vrijednost

Statistički značajne razlike u odnosu na prosjek OECD-a označene su punim krugovima. Izvor: OECD, TALIS 2024 Baza podataka, Tabele 1.25, 1.42 i 1.59.

Raznolikost učenika

- U Crnoj Gori, 8% nastavnika radi u školama gdje dio učenika čiji prvi jezik nije jezik govornog područja prelazi 10% (manje nego prosjek OECD-a: 25%), a 30% predaje u školama sa najmanje 1% učenika koji su izbjeglice (manje nego prosjek OECD-a: 47%).
- Dio nastavnika koji smatraju da mogu prilagoditi nastavu kulturnoj raznolikosti učenika “prilično” ili “mnogo” iznosi 83% (više nego prosjek OECD-a: 63%), a dio onih koji mogu osigurati da učenici različitih kulturnih ili etničkih pozadina rade zajedno “prilično” ili “mnogo” iznosi 89% (više nego prosjek OECD-a: 74%).

SPECIJALNE(POSEBNE) POTREBE

- Udio nastavnika koji predaju u školama gdje više od 10% učenika ima specijalne obrazovne potrebe iznosi 7% (manje nego prosjek OECD-a: 46%). Napomena: u nekim zemljama termin je promijenjen sa „specijalne obrazovne potrebe“ na „potrebe za podrškom u učenju“. Ovo treba uzeti u obzir prilikom ispitivanja podataka o specijalnim obrazovnim potrebama u školama.

- Udio nastavnika koji smatraju da mogu osmisлити zadatke za učenje prilagođene učenicima sa specijalnim obrazovnim potrebama "prilično" ili "mnogo" iznosi 82% (više nego prosjek OECD-a: 62%), dok dio onih koji izvještavaju da mogu raditi zajednički sa drugim stručnjacima i osobljem kako bi podučavali učenike sa specijalnim obrazovnim potrebama u učionici "prilično" ili "mnogo" iznosi 76% (više nego prosjek OECD-a: 72%).

SOCIJALNE I EMOCIONALNE VJEŠTINE

- Socijalne i emocionalne vještine su ključne za akademske, profesionalne, zdravstvene i društvene rezultate, što čini neophodnim razumijevanje kompetencija nastavnika i njihove sigurnosti u podučavanju tih vještina. U Crnoj Gori, 81% nastavnika smatra da može podržati socijalno i emocionalno učenje učenika sa "prilično" ili "mnogo" (više nego prosjek OECD-a: 73%), a 95% navodi da se osjećaju sigurno u pružanju instrukcija o socijalnim i emocionalnim vještinama učenicima (više nego prosjek OECD-a: 86%).

- 90% nastavnika navodi da "često" ili "uvijek" razvijaju sposobnosti učenika u razumijevanju vlastitih emocija, misli ili ponašanja (više nego prosjek OECD-a: 68%), a 94% navodi da "često" ili "uvijek" fokusiraju na razvijanje sposobnosti učenika da suosjećaju sa drugima (više nego prosjek OECD-a: 82%)

TEHNOLOGIJA

- Mnogi obrazovni sistemi bili su primorani koristiti online ili hibridno učenje tokom pandemije COVID-19, a neki sistemi su zadržali te metode. U Crnoj Gori, 25% nastavnika radi u školama gdje je bar jedan čas u prethodnom mjesecu održan hibridno ili online (više nego prosjek OECD-a: 16%).

- 28% nastavnika navodi da su koristili vještačku inteligenciju (AI) u svom radu (manje nego prosjek OECD-a: 36%). Nastavnici obično koriste AI da efikasno nauče o nekoj temi i sažmu je (79%), kreiraju planove lekcija ili aktivnosti (78%), i pomažu učenicima da vježbaju nove vještine u stvarnim situacijama (57%). Najrjeđa upotreba AI je za pregled podataka o učestvovanju ili uspjehu učenika (44%), automatsko prilagođavanje težine nastavnih materijala prema potrebama učenika (42%), i ocjenjivanje ili bodovanje rada učenika (35%).

- Među nastavnicima koji nisu koristili AI u podučavanju u 12 mjeseci prije ankete, 68% navodi da nemaju znanje i vještine za podučavanje koristeći AI (manje nego prosjek OECD-a: 75%), a 35% kaže da njihove škole nemaju infrastrukturu za korištenje AI (slično prosjeku OECD-a: 37%).

Mogućnosti učenja za nastavnika

Grafikon 3. Mogućnosti za učenje

Procenat nastavnika nižih razreda srednjih škola

○ ● Montenegro ● OECD average ● Education systems | Lowest value | Highest value

Nedavni diplomci koji se slažu da je ukupni kvalitet

njihove prve nastavničke kvalifikacije bio visok.

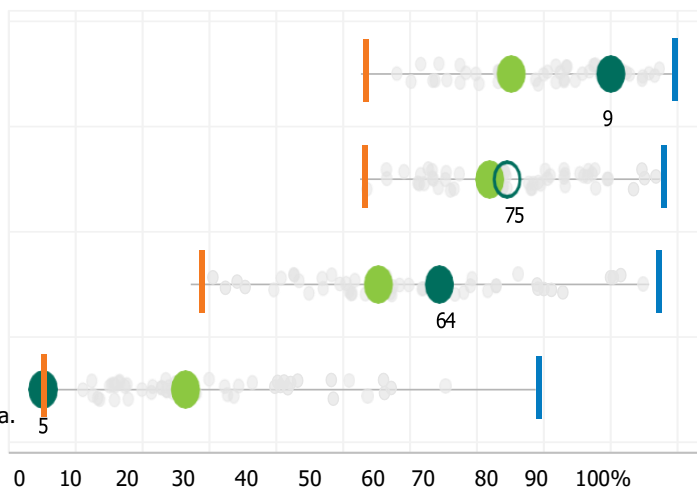
Početnici (novi nastavnici) koji su učestvovali u bilo

kojoj vrsti uvodnih aktivnosti u svojoj trenutnoj školi.

Oni koji su učestvovali u efektivnom profesionalnom

učenju tokom 12 mjeseci prije ankete.

Početnici (novi nastavnici) koji imaju dodijeljenog mentora.

Statistički značajne razlike u odnosu na prosjek OECD-a označene su punim krugovima. Izvor: OECD, TALIS 2024 Baza podataka, Tabele 4.3, 4.7, 4.10 i 4.24.

Početna nastavnička edukacija

- U Crnoj Gori, 90% nedavnih diplomaca (nastavnika koji su završili početnu nastavničku edukaciju u posljednjih pet godina prije ankete) "se slaže" ili "potpuno se slaže" da je kvalitet njihove edukacije bio visok u cjelini (više nego prosjek OECD-a: 75%).
- Sljedeći udjeli nedavnih diplomaca navode da ih je početna nastavnička edukacija dobro pripremila za: sadržaj predmeta (82%), opštu pedagogiju (63%), nastavu u multikulturalnom ili višejezičnom okruženju (49%), korištenje digitalnih resursa i alata u nastavi (65%) i podršku socijalnom i emocionalnom razvoju učenika (62%).

Inicijalna obuka i mentorstvo

- Među nastavnicima koji su se nedavno pridružili svojoj trenutnoj školi (u posljednjih pet godina prije ankete), 75% navodi da su učestvovali u formalnom ili neformalnoj obuci u školi (slično prosjeku OECD-a: 72%).
- 5% početnika (nastavnika sa do pet godina iskustva) ima dodijeljenog mentora (manje nego prosjek OECD-a: 26%), a 83% radi u školama koje nude neki oblik mentorskih programa (slično prosjeku OECD-a: 81%).

Kontinuirano profesionalno učenje

- 64% nastavnika navodi da su aktivnosti profesionalnog učenja u kojima su učestvovali tokom 12 mjeseci prije ankete imale pozitivan uticaj na njihovu nastavu (više nego prosjek OECD-a: 55%).
- Udio početnika koji smatraju da profesionalno učenje ima uticaj je 14 procentnih poena veći u poređenju sa izvještajem iskusnih nastavnika.
- Područja za koja nastavnici najčešće navode visok nivo potreba za profesionalnim učenjem uključuju: podučavanje učenika sa specijalnim obrazovnim potrebama (27%), vještine korištenja vještačke inteligencije za podučavanje i učenje (24%) i upravljanje učionicom u vezi sa ponašanjem učenika (23%). Područja koja početnici (novi nastavnici) najčešće navode kao potrebna za visok nivo profesionalnog učenja su: podučavanje učenika sa specijalnim obrazovnim potrebama (34%), vještine korištenja vještačke inteligencije za podučavanje i učenje (29%) i prakse ocjenjivanja učenika (26%).
- Nastavnici najčešće identifikuju sljedeće prepreke za uključivanje u profesionalno učenje: nedostatak vremena zbog drugih obaveza ili odgovornosti (36%), nedostatak relevantnog profesionalnog učenja koje se nudi (30%) i profesionalno učenje je preskupo (28%). Prepreke koje početnici najčešće navode kao razlog zbog kojeg ne učestvuju u profesionalnom učenju uključuju: nedostatak vremena zbog drugih obaveza ili odgovornosti (41%), profesionalno učenje je preskupo (35%) i profesionalno učenje se kosi sa radnim rasporedom (34%).

U Crnoj Gori, nivo nastavne autonomije – prema izjavama nastavnika – i uključenost u donošenje odluka na nivou škole koje se odnose na kurikulum, nastavu i druge školske politike – prema izjavama direktora – približni su prosjeku OECD-a, bez dosljednog obrasca da su iznad ili ispod njega u različitim stavkama.

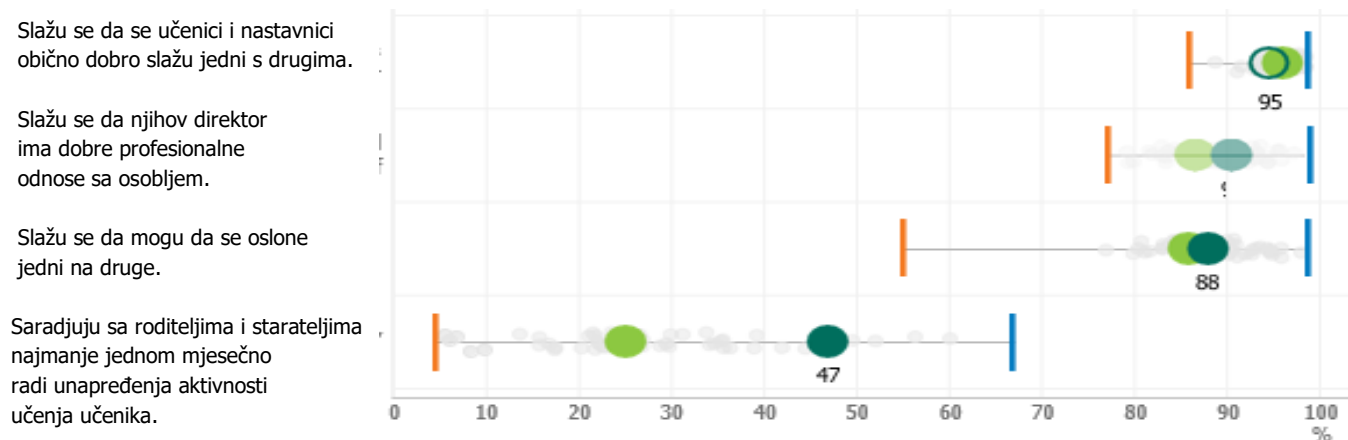
Evaluacija nastavnika ne služi samo formativnoj svrsi kroz podršku profesionalnom razvoju, već i sumativnoj svrsi kroz procjenu efikasnosti i obezbjeđivanje odgovornosti. Među nastavnicima koji u Crnoj Gori navode da imaju „značajnu“ ili „potpunu“ autonomiju u sprovođenju kurikuluma, dok 1% radi u školama u kojima se njihova evaluacija sprovodi rjeđe od jednom godišnje ili se uopšte ne sprovodi.

Profesionalni odnosi nastavnika

Grafikon 5. Profesionalni odnosi

Procenat nastavnika nižih razreda srednjih škola

○ ● Crna Gora ● OECD prosjek ● Obrazovni sistemi | Najniža vrijednost | Najviša vrijednost

Statistički značajne razlike u odnosu na prosjek OECD-a označene su popunjenim kružićima.

Izvor: OECD, TALIS 2024 baza podataka, tabele 6.8, 6.17, 6.27 i 6.36.

Među nastavnicima

- U Crnoj Gori, najčešći oblici saradnje među nastavnicima uključuju: razgovore o razvoju učenja pojedinih učenika (57%), saradnju s drugim nastavnicima u školi radi usklađivanja zajedničkih standarda u ocjenjivanju napretka učenika (52%) i razmjenu nastavnih materijala s kolegama (41%).

- 88% nastavnika se „slaže“ ili „u potpunosti slaže“ da u njihovoj školi nastavnici mogu računati jedni na druge. (više od prosjeka OECD-a: 86%).

Sa direktorom škole

- 90% nastavnika se „slaže“ ili „u potpunosti slaže“ da njihov direktor ima dobre profesionalne odnose sa osobljem (više od prosjeka OECD-a: 86%)
- 91% navodi da direktor daje korisne povratne informacije nastavnicima i osoblju (više od prosjeka OECD-a: 77%), a 95% se slaže da direktor ima povjerenja u stručnost nastavnika u svojoj školi (više od prosjeka OECD-a: 92%).

Sa učenicima

- 95% nastavnika se „slaže“ ili „u potpunosti slaže“ da se učenici i nastavnici obično dobro slažu jedni s drugima (slično prosjeku OECD-a: 96%), dok se 78% slaže da se u njihovoj školi nastavnici cijene od strane učenika (više od prosjeka OECD-a: 71%).

Sa roditeljima i starateljima

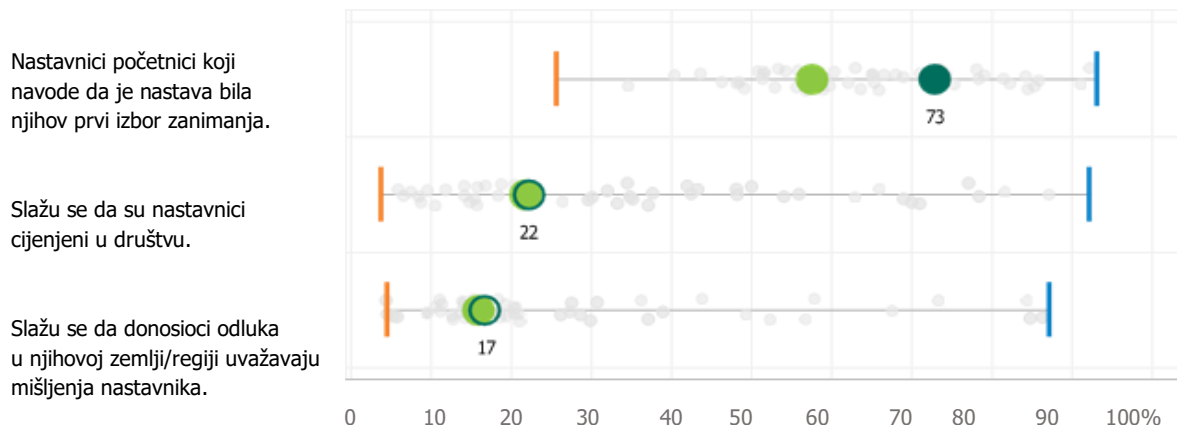
- Dok se 66% „slaže“ ili „u potpunosti slaže“ da se u njihovoj školi nastavnici cijene od strane roditelja i staratelja (slično prosjeku OECD-a: 65%), 47% nastavnika navodi da saraduje s roditeljima i starateljima na obogaćivanju aktivnosti učenja barem jednom mjesečno (više od prosjeka OECD-a: 25%).

Status nastavničke profesije

Grafikon 6. Status nastavničke profesije

Procenat nastavnika u nižem srednjem obrazovanju

○ ● Crna Gora ● OECD prosjek ● Obrazovni sistemi | Najniža vrijednost | Najveća vrijednost

Statistički značajne razlike u odnosu na prosjek OECD-a označene su popunjenim kružićima.

Izvor: OECD, TALIS 2024 baza podataka, tabele 7.24 i 7.31.

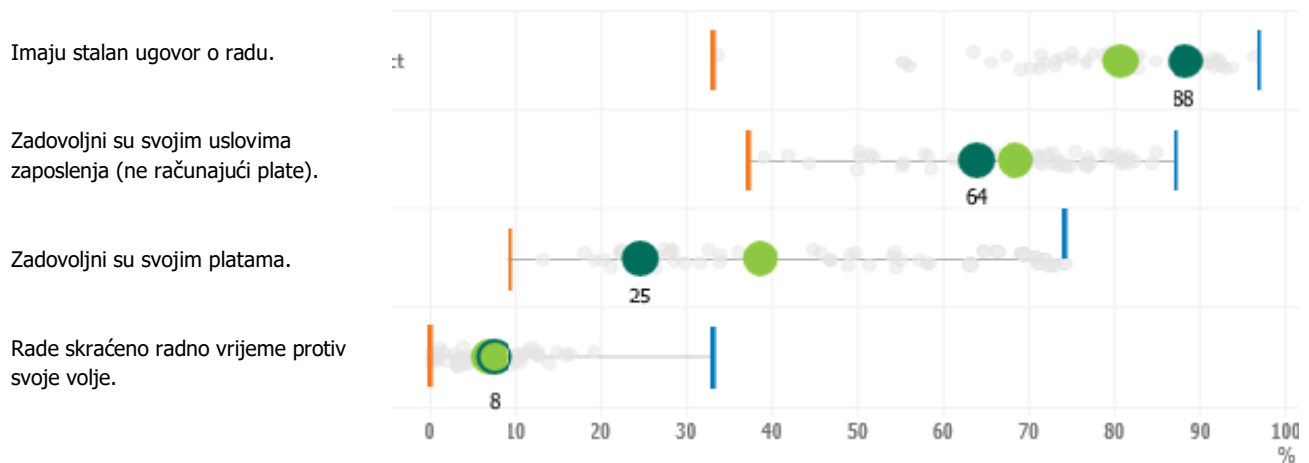
- Veći društveni status nastavničke profesije može pomoći u privlačenju visoko kvalifikovanih kandidata u profesiju i zadržavanju iskusnih nastavnika. U Crnoj Gori, 22% nastavnika se „slaže“ ili „u potpunosti slaže“ da su nastavnici cijenjeni u društvu (slično prosjeku OECD-a: 22%).
- 17% nastavnika se „slaže“ ili „u potpunosti slaže“ da donosioci odluka u njihovoj zemlji/regiji uvažavaju mišljenja nastavnika (slično prosjeku OECD-a: 16%).
- 73% nastavnika početnika navodi da je nastava bila njihov prvi izbor karijere (više od prosjeka OECD-a: 58%).

Uslovi zaposlenja nastavnika

Grafikon 7. Uslovi zaposlenja

Procenat nastavnika u nižem srednjem obrazovanju

○ ● Crna Gora ● OECD prosjek ● Obrazovni sistemi | Najniža vrijednost | Najveća vrijednost

Statistički značajne razlike u odnosu na prosjek OECD-a označene su popunjenim kružićima.

Izvor: OECD, TALIS 2024 baza podataka, tabele 7.35, 7.50, 7.52 i 7.63.

Ugovori i radno vrijeme

- U Crnoj Gori, 88% nastavnika ima stalni ugovor o radu (više od prosjeka OECD-a: 81%). Nastavnici početnici češće imaju ugovor na određeno vrijeme, nego njihove iskusne kolege. Dio nastavnika koji su zaposleni na određeno vrijeme, a pri tome navode da im je sigurnost posla veoma važna, iznosi 4% (manje od prosjeka OECD-a: 9%).
- 18% nastavnika radi skraćeno radno vrijeme (do 90% punog radnog vremena) (slično prosjeku OECD-a: 19%).
- Nastavnici početnici češće rade skraćeno radno vrijeme nego njihove iskusne kolege. Dio nastavnika koji rade skraćeno radno vrijeme, a ne smatraju fleksibilnost posla veoma važnom, iznosi 8% (slično prosjeku

OECD-a: 7%).

- 64% nastavnika se „slaže“ ili „u potpunosti slaže“ da su zadovoljni svojim uslovima zaposlenja (ne računajući plate) (manje od prosjeka OECD-a: 68%).

Plata

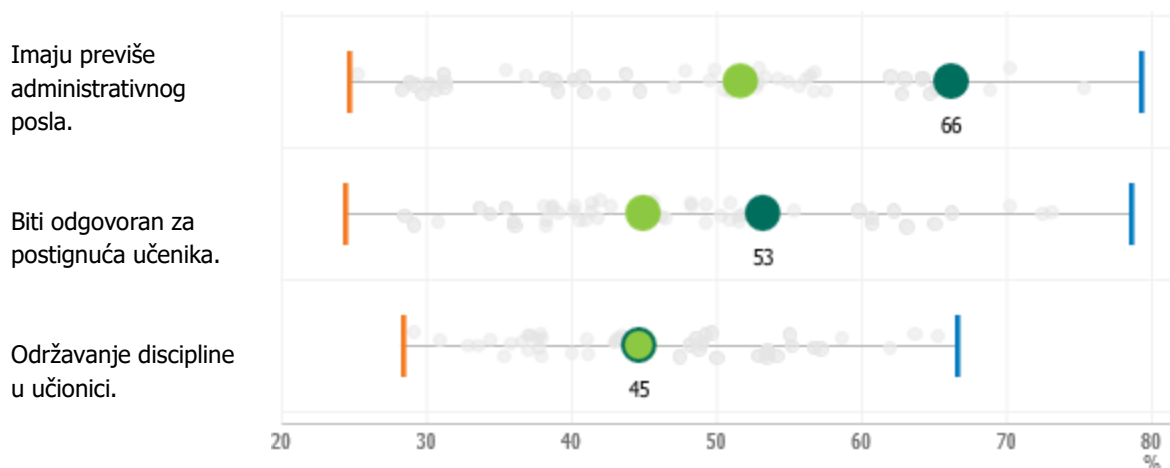
- 25% nastavnika se „slaže“ ili „u potpunosti slaže“ da su zadovoljni svojim platama (manje od prosjeka OECD-a: 39%).

Zahtjevi nastavničkog posla

Grafikon 8. Najčešći faktori stresa kod nastavnika u Crnoj Gori

Procenat nastavnika u nižem srednjem obrazovanju koji navode da su sljedeći faktori stresa „prilično“ ili „veoma“

○ ● Crna Gora ● OECD prosjek ● Obrazovni sistemi | Najniža vrijednost | Najveća vrijednost

Statistički značajne razlike u odnosu na prosjek OECD-a označene su popunjenim kružićima.

Izvor: OECD, TALIS 2024 baza podataka, Tabela 3.16.

Faktori stresa

- U Crnoj Gori, najčešće prijavljeni faktori stresa su: previše administrativnog posla (66%), odgovornost za postignuća učenika (53%) i održavanje discipline u učionici (45%).

Radno vrijeme

- Nastavnici s punim radnim vremenom navode da njihova ukupna radna sedmica iznosi 37 sati (manje od prosjeka OECD-a: 41).
- Nastavnici s punim radnim vremenom navode da provode 21,3 sata sedmično na podučavanju (manje od prosjeka OECD-a: 22,7).

- Nastavnici s punim radnim vremenom provode 6,3 sata sedmično na pripremi lekcija (manje od prosjeka OECD-a: 7,4).
- Nastavnici s punim radnim vremenom provode 4,4 sata sedmično u ocjenjivanju i ispravljanju studentskih radova (slično prosjeku OECD-a: 4,6).
- Nastavnici s punim radnim vremenom provode 2,6 sata sedmično na administrativnom poslu (manje od prosjeka OECD-a: 3).

Upravljanje učionicom i ponašanje učenika

- 43% nastavnika navodi da u nasumično odabranoj razrednoj grupi dio učenika iz najmanje jedne od sljedećih kategorija iznosi barem 1%: učenici s problemima u ponašanju; učenici s teškoćama u razumijevanju jezika podučavanja; učenici sa posebnim obrazovnim potrebama (manje od prosjeka OECD-a: 77%). Nastavnici početnici podjednako često prijavljuju podučavanje takvih raznolikih razreda kao i njihove iskusne kolege.
- 5% nastavnika navodi da gubi prilično mnogo vremena zbog ometanja nastave od strane učenika (manje od prosjeka OECD-a: 18%) i da provodi 10% vremena tokom časa održavajući red u učionici (manje od prosjeka OECD-a: 15%).

Procjena rada nastavnika

- Najčešće prijavljene metode procjene (prema izvještaju direktora) su: posmatranje nastave u učionici (100%), rezultati na nivou škole i učionice (100%) i odgovori učenika na upitnike vezane za nastavu (99%).
- Najčešće prijavljene posljedice procjene uključuju: razgovor s nastavnikom o mjerama za otklanjanje nedostataka u nastavi (81%), razvoj profesionalnog plana razvoja/obuke (81%) i promjenu mogućnosti napredovanja nastavnika u karijeri (26%).

Profesionalni rezultati nastavnika

Grafikon 9. Profesionalni rezultati

Procenat nastavnika u nižem srednjem obrazovanju

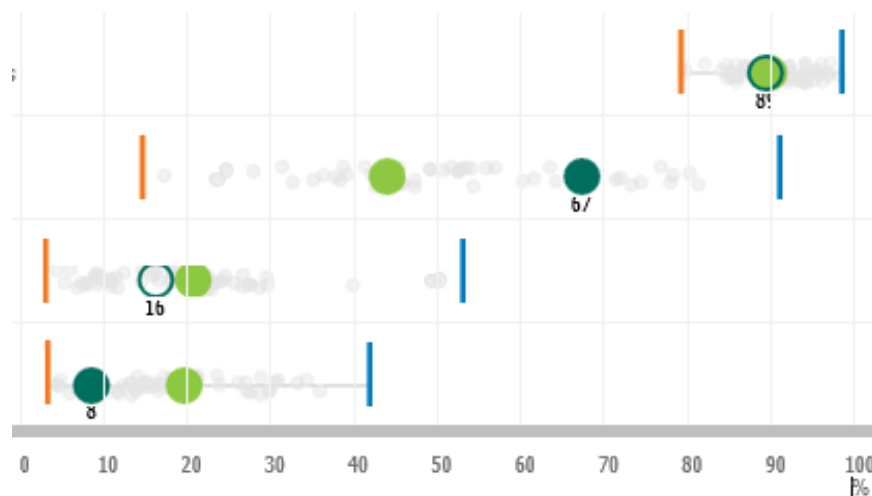
○ ● Crna Gora ● OECD prosjek ● Obrazovni sistemi | Najniža vrijednost | Najveća vrijednost

Zadovoljni svojim poslom.

Ostvarivanje ciljeva lekcija
„prilično“ ili „veoma“.

Nastavnici mlađi od 30 godina
koji namjeravaju napustiti
nastavu u narednih pet godina.

Iskustvo velikog stresa
(„veoma“) na poslu.

Statistički značajne razlike u odnosu na prosjek OECD-a označene su popunjenim kružićima.

Izvor: OECD, TALIS 2024 baza podataka, tabele 2.1, 2.3, 2.14 i 7.1.

Ostvarivanje ciljeva lekcija

- U Crnoj Gori, 67% nastavnika navodi da ostvaruje ciljeve svojih lekcija sa „prilično“ ili „veoma“ u svih sedam oblasti koje pokriva TALIS – jasnoća nastave, kognitivna aktivacija, povratna informacija, podrška za konsolidaciju, prilagođavanje nastave različitim potrebama učenika, podrška socijalnom i emocionalnom učenju učenika, upravljanje učionicom – što je više od prosjeka OECD-a (44%). Među ciljevima lekcija, upravljanje ponašanjem učenika (83%) najrjeđe se smatra ostvarenim.

- Dio nastavnika početnika (do pet godina iskustva) koji navode da ostvaruju ciljeve u svih sedam oblasti pokrivenih TALIS-om (64%) sličan je udjelu iskusnih nastavnika (70%).

Dobrobit

- 8% nastavnika doživljava veliki stres („veoma“) na poslu (manje od prosjeka OECD-a: 19%); 4% navodi da njihov posao veoma negativno utiče na njihovo mentalno zdravlje (manje od prosjeka OECD-a: 10%), a 5% da veoma negativno utiče na njihovo fizičko zdravlje (manje od prosjeka OECD-a: 8%).

- Nastavnici mlađi od 30 godina podjednako često navode da doživljavaju osjećaj velikog stresa kao i njihove kolege starije od 50 godina.

Zadovoljstvo i zadržavanje u profesiji

- Procenat nastavnika koji navode da su zadovoljni svojim poslom iznosi ukupno 89% (slično prosjeku OECD-a: 89%).
- 16% nastavnika mlađih od 30 godina izražava namjeru da napusti nastavu u narednih pet godina (slično prosjeku OECD-a: 20%).

Izvori podataka

Svi podaci u ovoj napomeni potiču iz tabela koje prate izvještaj (OECD, 2025):

- Pozadina nastavnika: Tabele 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 1.12 i 1.14.
- Nastava u današnjem svijetu: Tabele 1.25, 1.26, 1.27, 1.29, 1.42, 1.45, 1.53, 1.59, 1.60 i 1.63.
- Mogućnosti učenja nastavnika: Tabele 4.3, 4.5, 4.6, 4.7, 4.10, 4.11, 4.24, 4.27 i 4.41.
- Liderske kompetencije i autonomija nastavnika: Tabele 5.1, 5.2, 5.3, 5.31 i 5.40.
- Profesionalni odnosi nastavnika: Tabele 6.3, 6.7, 6.8, 6.9, 6.17, 6.18, 6.27, 6.29, 6.30, 6.36 i 6.38.
- Status nastavničke profesije: Tabele 7.24, 7.26, 7.29, 7.31 i 7.32.
- Uslovi zaposlenja nastavnika: Tabele 7.35, 7.36, 7.37, 7.41, 7.44, 7.46, 7.47, 7.50, 7.52, 7.54, 7.63 i 7.67.
- Zahtjevi nastavničkog posla: Tabele 3.8, 3.10, 3.16, 3.20, 3.34, 3.36, 3.37, 3.38, 3.48, 3.50 i 3.54.
- Profesionalni rezultati nastavnika: Tabele 2.1, 2.3, 2.4, 2.7, 2.13, 2.14, 2.15, 2.27, 7.1 i 7.2.

Reference

OECD (2025), Results from TALIS 2024: The State of Teaching, TALIS, OECD Publishing, Pariz, <https://doi.org/10.1787/90df6235-en>.

OECD (u pripremi), Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2024 Technical Report, OECD Publishing, Pariz.

OECD (u pripremi), Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2024 User Guide, OECD Publishing, Pariz.

Za više informacija o TALIS 2024 posjetite: www.oecd.org/en/about/programmes/talis

Istražite, uporedite i vizualizujte više podataka i analiza koristeći <http://gpseducation.oecd.org>.

Pitanja se mogu uputiti timu TALIS u Direktoratu za obrazovanje i vještine: edutaliscontact@oecd.org.

Ovu napomenu napisali su Gabor Fülöp i Rodolfo Ilizaliturri, Direktorat za obrazovanje i vještine.

Ovo djelo je objavljeno pod odgovornošću Generalnog sekretara OECD-a. Mišljenja i argumenti izneseni u ovom dokumentu ne odražavaju nužno službene stavove zemalja članica OECD-a. Ovaj dokument, kao i svi podaci i karte uključeni u njega, ne prejdiciraju status ili suverenitet nad bilo kojom teritorijom, razgraničenje međunarodnih granica niti naziv bilo koje teritorije, grada ili područja. Statistički podaci za Izrael dostavljeni su i pod odgovornošću relevantnih izraelskih vlasti. Korištenje tih podataka od strane OECD-a ne prejdicira status Golanske visoravni, Istočnog Jerusalema i izraelskih naselja na Zapadnoj obali u skladu s međunarodnim pravom.

Napomena Republike Turske

Informacije u ovom dokumentu koje se odnose na „Kipar“ tiču se južnog dijela ostrva. Ne postoji jedinstvena vlast koja predstavlja i turske i grčke Kiprane na ostrvu. Turska priznaje Tursku Republiku Sjeverni Kipar (TRSK). Dok se ne pronade trajno i pravično rješenje u okviru Ujedinjenih nacija, Turska će zadržati svoj stav u vezi sa „Kiparskim pitanjem“.

Napomena svih država članica Evropske unije u OECD-u i Evropske unije

Republiku Kipar priznaju sve članice Ujedinjenih nacija osim Turske. Informacije u ovom dokumentu odnose se na područje pod stvarnom kontrolom Vlade Republike Kipar.

Kosovo: Ova oznaka ne prejudicira stavove o statusu, i usklađena je sa Rezolucijom 1244/99 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija i Savjetodavnim mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji nezavisnosti Kosova.

Cijela publikacija dostupna je na engleskom jeziku: OECD (2025), Results from TALIS 2024: The State of Teaching, TALIS, OECD Publishing, Pariz. <https://doi.org/10.1787/90df6235-en>

© OECD 2025

Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Ovo djelo se stavlja na raspolaganje pod licencom Creative Commons Attribution 4.0 International. Korištenjem ovog djela prihvatate da ste obavezni poštovati odredbe ove licence (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Navođenje autorstva – morate navesti djelo.

Prevodi – morate navesti originalno djelo, označiti izmjene u odnosu na original i dodati sljedeći tekst: U slučaju bilo kakve neusklađenosti između originalnog djela i prijevoda, samo tekst originalnog djela se smatra važećim.

Prilagođavanja – morate navesti originalno djelo i dodati sljedeći tekst: Ovo je prilagođavanje originalnog djela OECD-a. Mišljenja i argumenti izneseni u ovom prilagođavanju ne smiju se tumačiti kao službeni stav OECD-a ili njegovih država članica.

Materijal trećih strana – licenca se ne primjenjuje na materijal trećih strana u djelu. Ako koristite takav materijal, odgovorni ste za pribavljanje dozvole od treće strane i za sve zahtjeve u vezi s povredom prava.

Ne smijete koristiti logo OECD-a, vizualni identitet ili naslovnu sliku bez izričite dozvole niti sugerirati da OECD odobrava vaše korištenje djela.

Bilo kakav spor koji nastane u okviru ove licence rješavaće se arbitražom u skladu sa Pravilima arbitraže Stalne arbitraže (PCA) 2012. Mjesto arbitraže biće Pariz (Francuska). Broj arbitara biće jedan.